

Videreuddannelse – hvorfor og hvordan?

En undersøgelse af potentielle installatørstuderendes overvejelser vedr. e-understøttet uddannelse

ELYK Rapport 3

Udarbejdet af Janne Gleerup, Tine Jensen, Kevin Mogensen

© Gleerup, Jensen, Mogensen 2010
Roskilde
Udgivet af Erhvervsskolernes Forlag
ISBN 978-87-994399-8-0 EAN 9788799439980

Link til e-udgave:
<http://www.elyk.dk>

Forord

ELYK: E-Læring, Yderområder og Klyngedannelse

Hermed præsenteres forskningsrapport nr. 3 i ELYK-projektet. Rapporten er den første af flere rapporter fra forskningsprogrammet FOU 4. Dette program skal udvikle nye e-læringskoncepter for praksisnær kompetenceudvikling, korte erhvervsrettede kurser og formaliseret efteruddannelse.

Nærværende rapport belyser motiver og overvejelser for potentielle studerende vedr. beslutningsprocessen om opstart på uddannelsen til EL-installatør.

ELYK er et treårigt projekt støttet af EU's strukturfondsmidler. Projektet skal forske i og udvikle nye former for E-læringsbaseret kompetenceudvikling på små og mellemstore virksomheder i udkantsområderne i region Sjælland og region Syddanmark. Projektpartnerne er University College Sjælland (projektleder), University College Syd, Syddansk Universitet og Roskilde Universitet. Projektet afsluttes 1. marts 2012. Læs mere på www.elyk.dk.

Projektleder
Karsten Gynther
Forsknings – og Udviklingsafdelingen
University College Sjælland

Indholdsfortegnelse

1.	Undersøgelsens baggrund, formål og indhold	5
2.	Undersøgelsesrammen og analysens temaer	6
3.	Resultater af interview	7
3.1	Motivationsmønstret	7
3.1.1	Variationer	7
3.2	Kendskab til CELF's uddannelsestilbud	7
3.2.1	Variationer	7
3.3	Til eller fravalg af efteruddannelse?	8
3.4	E-læringsdimensionerne i uddannelsen	8
3.4.1	E-dimensioner og fleksibilitet	9
3.4.2	E-dimensioner og læringsudbyttet.....	9
3.4.3	E-dimensioner og det sociale aspekt	10
3.4.4	Tidligere erfaringer med E-understøttet uddannelse.....	11
3.4.5	Egne digitale mønstre.....	11
3.5	Rammerne omkring studiet.....	12
3.5.1	Biografiske forhold.....	12
3.5.2	Geografi	12
3.5.3	Økonomi.....	12
3.5.4	Arbejdssituationen.....	13
4.	Konklusion	14
5.	Anbefalinger	15
	Bilag A Spørgeguide	16

---

1. Undersøgelsens baggrund, formål og indhold

Nærværende notat sammenfatter resultatet af en mindre telefoninterviewundersøgelse, hvor potentielle studerende på installatøruddannelsen er blevet interviewet om deres motiver og overvejelser, knyttet til beslutningsprocessen vedr. videreuddannelse. Baggrunden for undersøgelsen er, at CELF ønsker at øge rekrutteringen til installatøruddannelsen og i den forbindelse overvejer at justere på uddannelsens tilrettelæggelse. Indhøstet viden kan endvidere tages med i betragtning i forbindelse med udvikling af automationsteknologuddannelsen.

CELF vurderer selv, at den helt centrale motivationskilde til videreuddannelse er opnåelse af autorisation, med henblik på opstart af egen virksomhed. Hertil kommer en vurdering om, at en omlægning til 100 % fjernundervisning vil svække betingelserne for kvalitetssikring af de studerende læreproces ligesom der kan være fare for at "svage" studerende ikke fastholdes. Fokus i undersøgelsen rettes efter aftale med CELF, mod følgende temaer;

- Respondenternes **motivation for videreuddannelse** og baggrund for at orientere sig mod CELF's tilbud
- Respondenternes **indstilling til uddannelsens e-dimensioner**, herunder tematiseret forhold til:
- Flexibilitetsaspektet, balance mellem tilstedeværelses- og fjernundervisning, læringsudbytte, de sociale dimensioner.
- Respondenternes **forudsætninger** for gennemførelse af e-understøttet uddannelse, herunder tematiseret i forhold til:
- Tidligere erfaringer med e-understøttet uddannelse, vurderinger af egne forudsætninger for IT understøttet undervisning, egne mønstre for anvendelse af digitale medier i fritids- og arbejdsliv.
- **Rammebetingelsers indflydelse** på til- eller fravalg af videreuddannelse, herunder tematiseret i forhold til:
  - Biografiske/familiemæssige forholds betydning
  - Geografiske forholds betydning
  - Økonomiske forholds betydning
  - Beskæftigelsesmæssige/arbejds-mæssige forholds betydning - balance mellem arbejde og studieaktivitet, m.v.

2. Undersøgelsesrammen og analysens temaer

Der er gennemført telefoninterview med 14 elektrikere, rekrutteret på baggrund af deres tidligere henvendelse til CELF angående videregående studier. Interview er gennemført på baggrund af en tematisk struktureret spørgeguide (jf. bilag 1, nederst i notatet). Alle interviews er gennemført af Tine Jensen, Kevin Mogensen og Janne Gleerup, og er gemt som lydfiler og varer fra 7 – 20 minutter. Respondenterne er anonymiserede i fremstillingen.

Da antallet af respondenter er begrænset, er det ikke meningsfuldt at gøre undersøgelsens resultater kvantitativt op. Udsnippet har ingen statistisk repræsentativitet i videnskabelig forstand. Det ville ikke være muligt at opnå med en så lille skare af mulige respondenter, og derfor har undersøgelsens fokus været at afdække de grunde, som respondenterne har for at søge uddannelsen på CELF eller ej. Ud fra de foretagne interview er det muligt at identificere nogle *gennemgående mønstre* i respondenternes udsagn som går på tværs af deres forskelligheder i arbejdsmæssig, biografisk og interesse-mæssig henseende. I lyset heraf er undersøgelsens resultater fremstillet således, at der indenfor hvert af temaerne først præsenteres nogle *fremherskende tendenser*, hvorefter der angives nogle *variationer*. Herved er det ambitionen at få flest mulige informationer viderebragt til CELF. Notatet afsluttet med en opsamling af de vigtigste pointer samt et par anbefalinger som CELF kan tage med sig i videre diskussioner om uddannelsesstilbuddets tilrettelæggelse.

3. Resultater af interview

I det følgende vil interviewresultaterne blive gennemgået ud fra de spørgsmål, som CELF har interesse for.

3.1 Motivationsmønsteret

Undersøgelsen bekræfter, at respondenterne ønsker efteruddannelse pga. autorisationen, dvs. for at åbne mulighed for at blive selvstændig. Det er dog langt fra den eneste begrundelse der angives. Også den faglige udvikling spiller en rolle i flere respondentes begrundelser. Det fremføres f.eks. at uddannelsen giver mulighed for opdatering i relation til ny teknologi, udvikling i lovkrav m.v. Endvidere fremhæves ofte ønsket om større variation i arbejdsopgaver, samt forfremmelsesmuligheder på arbejdspladsen. Kombinationen af ønsket om *udvidede karrieremuligheder og faglig udvikling* er således det gennemgående mønster i respondenternes overvejelser. Hertil kommer et mindre klart - men dog identificerbart mønster – hvor motivation knytter sig til *beskæftigelsesmæssige opbrud* samt usikkerhed om fremtidige jobmuligheder pga. finanskrisen.

3.1.1 Variationer

Enkelte respondenter henviser til muligheder for hhv. et mere vellønnet job/lederjobs, samt behovet for at få dokumenteret realkompetencer udviklet gennem arbejds erfaringer, f.eks. ifbm. jobskifteønsker. For en fremstod det som "det naturlige skridt videre". En enkelt henviser til at det var arbejdsgiverens ønske at respondenteren tog installeruddannelsen. Fjernundervisningselementet blev her betragtet positivt af arbejdsgiveren som en mulighed for at fastholde og uddanne medarbejderen på en og samme tid. En enkelt af respondenterne valgte uddannelsen på CELF og blev færdig i sommeren 2010. En anden har gennemført uddannelsen på Fyn.

3.2 Kendskab til CELF's uddannelsestilbud

Hvad angår spørgsmålet om, hvordan respondenterne fik kendskab til CELF, er det generelle mønster, at de har søgt viden på internettet. Informationssøgningen over nettet er foregået uproblematisk og respondenterne opfatter nettet som et naturligt sted at orientere sig. Det som generelt tiltrak respondenterne til uddannelsestilbuddet fra CELF var fjernundervisningselementerne. En mindre gruppe blev orienteret via arbejdspladsen/kollegaer.

3.2.1 Variationer

Enkelte har taget lærlingeuddannelsen på Lolland Falster eller i Holbæk og kender derfor CELF i forvejen. Nogle fremhæver at studievejledningen på CELF har hjulpet dem med vigtige oplysninger om f.eks. SU forhold o.lign. En enkelt er i tvivl om, hvorvidt

han måske fik kendskab til uddannelsen på en fagmesse eller via en bod på Lange-landsfestivalen. Dette kan give inspiration til overvejelser om, hvorvidt CELF skal tænke i sådanne baner for oplysning om uddannelsen.

3.3 Til eller fravalg af efteruddannelse?

Kun en enkelt af respondenterne valgte at læse installatøruddannelsen på CELF og blev færdig i sommer. Når respondenterne forklarer, hvorfor de ikke valgte at videreud-danne sig, er de umiddelbare gennemgående begrundelser: *økonomi, geografi og problemer med tilstedeværelseskrav ift. arbejde* (uddybes nedenfor). Flere angiver ifbm. med refleksioner over fravalget af videreuddannelse, at de fortryder, at de ikke læste videre, dengang de var i gang. Det er vanskeligt at vende tilbage til studievilkårene, når man har etableret sig med hus og familie. Dette peger på, at der måske kan gøres en styrket indsats for at inspirere lærlinge til at overveje videre studier i umiddelbar for-længelse af svendeprøven.

3.4 E-læringsdimensionerne i uddannelsen

Hvad angår fremherskende mønstre i respondenternes syn på e-dimensionerne i ud-dannelsen gælder det for det første, at stort set alle respondenter betragter *e-dimensionerne som et afgørende positivt og attraktivt aspekt ved uddannelsens tilrette-læggelse*, og mulighederne for fjernundervisning fremhæves gennemgående som år-sag til, at videreuddannelse overhovedet blev overvejet.

For det andet gælder det generelt at anvendelse af flere forskellige digitale løsninger *ikke har afskrækkende betydning* for respondenternes indstilling til uddannelsen. Det anføres typisk at anvendelse af digitale medier *må forventes at være en del af moder-ne studievilkår*.

For det tredje er det imidlertid også et gennemgående mønster at respondenterne ikke oplever, at e-dimensionerne i tilstrækkelig grad afhjælper problemerne knyttet til tilste-deværelseskravet som er en central barriere for det helt store flertal.

En af respondenterne har gennemført installatøruddannelsen og beskriver sine erfa-ringer med e-dimensionerne. Respondenten oplevede, at en del tekniske problemer stod i vejen for velfungerede e-læring. Han beskriver f.eks. hvordan integration af medstuderende tilkoblet klasserums-undervisningen via web cam ikke fungerede. Man kunne ikke høre hinanden, og den manglende kollektive dynamik gjorde, at situationen blev kunstig og opbrudt. Konsekvensen blev, at folk ophørte med at koble på pr di-stance og i stedet mødte fysisk op. Han har bemærket at beskrivelsen af uddannelsens e-dimensioner er blevet modificeret siden dengang han selv søgte ind, og han finder, at beskrivelsen matcher bedre med realiteterne nu.

3.4.1 E-dimensioner og fleksibilitet

Respondenterne ser generelt e-dimensionerne som noget, der giver fleksibilitet, især i det omfang det aflaster fremmødekravet og begrænser tidsforbruget ift. transport, gruppemøder m.v. Hertil kommer, at man selv kan tilrettelægge hvornår og hvordan man vil studere, hvilket er en attraktiv fleksibilitet. Enkelte peger på, at der i arbejdet er tidslømmere, hvor man udmærket og med ledelsens anerkendelse kan studere, hvis undervisningen er e-organiseret. Det gælder primært ansatte i større virksomheder. Andre fremhæver fleksibilitetens fordele ift. at studere i fritiden:

"Jeg ville arbejde efter fyraften og i weekenderne."

3.4.2 E-dimensioner og læringsudbyttet

Det er gennemgående at respondenterne ikke umiddelbart vurderer, at læringsudbyttet forringes af, at undervisningen er delvist digitalt formidlet. Dog gælder det samtidig at respondenterne alligevel gør sig overvejelser herom og i den forbindelse fremhæver en række forhold.

Flere udtrykker eksempelvis usikkerhed overfor en 100 % e-baseret fjernundervisningsmodel i relation til vilkår for kvalitetssikring af læreprocesserne. Som en respondent forklarer:

"Lærerne kan miste fornemmelsen for, hvor meget de studerende egentlig har fattet".

En anden argumenterer, at en uddannelsesstruktur hvor de studerende aldrig får "hands on" kan medføre, at bestemte sider af det man skal lære går tabt, uden at nogen opdager det. Bekymringen for at en 100 % e-løsning kan svække vilkårene for at vurdere de studerende standpunktet begrundes med henvisning til, at det er alvorlige sager der skal læres:

"Det skal ikke være muligt at komme for let til det".

En anden bekymring går på, at en ren net-baseret uddannelse måske ikke blot kan føre til en devaluering af kvalitetsniveauet/kvalitetssikringen, men også skade uddannelsens omdømme. De fleste respondenter taler sig frem til, at en vis grad af fysisk fremmøde er kvalitetssikrende, idet kontakten til lærerne herved bliver fastholdt og får digital kommunikation til at fungere på baggrund af den sociale og fysiske undervisning. De samme overvejelser gælder etableringen af kontakten til medstuderende, som man eventuelt skal arbejde sammen med i grupper, formidlet gennem netkommunikation.

Du kan få meget information på det [internet] men der er noget sparring mellem læreren og mellem...at forstå det helt nøjagtig. Jeg tror, at det er meget med indenfor min branche, at det er lidt med at kaste nogle emner op en gang imellem og så forstå dem og snakke dem igennem. Det tror jeg, det ville jeg have det bedst med, tror jeg. End bare det at læse en tekst og så aflevere en opgave ud fra den tekst der, men hvor du får en dialog og du får en opgave ud af det. Jeg tror ikke, at man kan lave hele

uddannelsen til e-læring. En læsegruppe, eller at man mødes x antal dage om året i weekender for eksempel.

3.4.3 E-dimensioner og det sociale aspekt

Gennemgående vurderer respondenterne, at det sociale fællesskab i studiemiljøet kan være godt for mange, men at *det sociale aspekt ikke er afgørende for netop deres motivation for viderestudier eller viljestyrke til gennemførelse*. Der argumenteres typisk ud fra, at de er voksne nu og derfor ikke har samme sociale behov som tidligere.

"Der er nok lidt, der glipper der, med klassekammerater og med det sociale samvær, men jeg tror ikke, jeg har noget problem med at undvære det. Lærerne kan jeg kontakte på e-mail, og i yderste nød kan man vel også ringe."

Endvidere forklares det, at motivationen for at studere er mere gennemtænkt nu, end da respondenterne var unge.

3.4.3.1 Variationer

I forlængelse af det gennemgående synspunkt om, at det sociale aspekt ikke har nævneværdig betydning, giver en række respondenter sig imidlertid til at reflektere over det sociale betydning i en vidtgående e-organiseret uddannelsesstruktur. Nogle anfører, at de sociale dimensioner ofte undervurderes og at det er vigtigt at have en god kontakt med undervisere, ligesom studiegrupper kan være udbytterige i læreprocessen. En forklarer, at han ville savne det sociale omkring opgaveløsningen i og med, at fjernundervisning kan gøre det mere vanskeligt, at *"få hjælp hvis man er fucked"*. Nogle henviser til, at kollegaer kan gøre det ud for erstatning af studiekammerater. En respondent forestiller sig at tilstedeværelseskravet vil holde ham fast på arbejdsindsatsen:

"Når man er der, bruger man AL sin tid på det, men når man kommer hjem er der måske 10.000 andre ting man lige skal have gjort. Derfor kan det være svært at koncentrere sig måske".

Bemærkningen falder i sammenhæng med overvejelser om fordele og ulemper ved tilstedeværelseskravet og skolehjemmet som tilbud.

En respondent fremhæver, at en ren net-baseret løsning måske ville kræve lidt mere tid:

"Hvis det skulle være et fuldt fjernstudie, skulle man nok tage det over tre år i stedet for de to, det tager nu, fordi man ikke kunne arbejde sammen med andre."

En respondent foreslår, at der i tillæg til netbaseret gruppekommunikation kan etableres geografisk organiserede studiegrupper, så der åbnes mulighed for andre former for fysisk kontakt undervejs i uddannelsesforløbet.

3.4.4 Tidligere erfaringer med E-understøttet uddannelse

Respondenterne har forskellige erfaringer hvad angår e-understøttet uddannelse. De som har erfaringer beskriver overvejende disse i positive termer. Bortset herfra tegner der sig ikke entydige mønstre i relation til dette emne.

3.4.4.1 Variationer

Blandt respondenter med e-læringserfaringer fremhæves særligt de *interaktive dynamikker* og mulighed for dialog med underviser og/eller medstuderende. De såkaldte "trial and error" metoder (hvor det indlærte testes løbende gennem opgaver), opfattes positivt. Omvendt udtrykkes kritik af tilbud som i realiteten:

"bare er som et PowerPoint slideshow lagt på nettet"

Disse ikke-interaktive metoder beskrives som kedelige og engagerer ikke.

En af respondenterne havde positive erfaringer med Flex-undervisning fra et HF kursus i matematik, der benyttede sig af en platform/teknologi, der hedder FRONTER. Kurset var opbygget således at kursisterne kunne logge ind på en hjemmeside, og løse de læreropgaver, der ugentligt blev up-loaded her til. *"Det var et meget praktisk og fleksibelt koncept"*, og kursisterne havde samtidigt muligheden for at få hjælp en gang om ugen ved at møde op på kursusstedet.

3.4.5 Egne digitale mønstre

Det er et gennemgående mønster at respondenterne i kraft af faget er fortrolige med digitale medier som dagligt anvendes i arbejdet. Ud over at nogle programmerer og arbejder med tekstbehandling, regneark, Photoshop o.l. i deres fritid, anvender alle internettet, nogle benytter Facebook og et mindre antal bruger Twitter o.lign. Adspurgt ser de fleste positivt på, at uddannelsen benytter sig af sociale medier, uanset om de selv er aktive brugere af dem. Hvis det understøtter uddannelsen, er de villige til at bruge de medier der nu vælges. Som en respondent siger:

"Det er jo altid godt at have sådan en vifte af muligheder som kan passe til forskellige mennesker".

Variationer

En af respondenterne fortæller at han ejer flere computere – både stationære og bærbare – der er sat op med forskellige styresystemer og brugerplatforme som fx Linux og Windows. Han *"leger lidt med programmering"* og synes at *"open source er dejlig – dejlig gratis"*.

3.5 Rammerne omkring studiet

3.5.1 Biografiske forhold

Langt de fleste respondenter er relativt etablerede, flertallet i fast forhold, nogle med børn og hus. Dette har afgørende betydning for deres overvejelser knyttet til videre studier. Her er især tilstedeværelseskravet en barriere omend enkelte anfører at midlertidigt fravær kunne lade sig gøre, hvis det var nødvendigt. De fleste finder imidlertid længerevarende ophold på skolehjem, uforeneligt med familieforpligtelserne.

En respondent bor i eget hus i Midtjylland og har på grund af individuelle forhold skiftet retning i arbejdslivet og kører nu taxa. Ellers er det generelle billede at respondenterne arbejder som elektrikere.

3.5.2 Geografi

At uddannelsen ligger i Nykøbing beskrives af flere som et problem idet der er meget lang transporttid som er uforeneligt med familielivet, f.eks. if. at hente og bringe børn i institutioner indenfor åbningstiderne. Her hjælper e-dimensionerne ikke nok, da perioden med tilstedeværelseskrav giver for store vanskeligheder. Som en respondent bosiddende i Hillerød siger:

"Når man alligevel skal køre helt til Lolland Falster i 6 uger, kan jeg ligeså godt tage uddannelsen i Lyngby" (hvor der er almindelig tilstedeværelsesundervisning red.).

"Hvis man skal tage en uddannelse og det er fjernstudie og man har de ti uger, og hvis du arbejder i grupper og du så skal køre frem og tilbage til hinanden, så går det meste af tiden op i transport."

3.5.3 Økonomi

Økonomi er en gennemgående og negativ faktor i alle respondents overvejelser om videre studier. Udsigten til at skifte fra en årsindkomst på 350.000 kr. til SU er skræmmende og for fleres vedkommende helt umulig. Enkelte ser positivt på muligheden for at bo på skolehjem. Det gælder især de respondenter som ville forsøge at kombinere uddannelse og arbejde. Udsigten til kortere intervaller for skolehjemsophold ville øge interessen for at vælge skolehjemmet til. F.eks. hvis opholdene var afgrænsede til små forløb af 3-4 dages varighed.

Et par respondenter angiver, at de kunne få deres arbejdsgiver til at betale, men ikke med et så omfattende tilstedeværelseskrav, som kræves aktuelt.

"Firmaet ville ikke betale for uddannelsen, da man skulle være for længe væk fra arbejdspladsen."

De respondenter som tager udgangspunkt i at studere på SU, finder prisen på skolehjemmet alt for høj og opfatter det ikke som en reel mulighed.

En enkelt respondent har mere overordnede uddannelsespolitiske overvejelser om, at det ville være godt, hvis man i løbet af sit arbejdsliv kunne optjene dagpenge, som var øremærket til videreuddannelse, således at man var økonomisk sikret med minimum dagpengesats. Det ville være lettere at få til at hænge sammen med de økonomiske forpligtelser, der hører til et familieliv.

3.5.4 Arbejdssituationen

Helt gennemgående er det svært for respondenterne at forene studier med arbejde. Arbejdspladsen kan kun i meget begrænset omfang leve med, at medarbejderen bliver længerevarende ufleksibel pga. studier. Enkelte, ansat i større virksomheder, oplever, at der er en personalepolitisk opbakning til at studere i arbejdstiden – i afgrænsede tidslommer. Ansatte i mindre virksomheder identificerer især problematikken om fravær, hvorfor e-dimensionerne her fremhæves som tiltrækkende element fordi:

"Det er svært at overbevise sin arbejdsgiver om, at man skal så meget væk på skole."

"Hvis du skal have arbejde ved siden af, er det begrænset, hvor meget du kan være på stedet."

Her stiller tilstedeværelseskravet sig i vejen for at vælge CELF. Enkelte har overvejelser om, at studie og arbejde kan integreres på deltidsbasis, men det er uklart for dem, hvordan en sådan struktur kan se ud.

Ønske om ombrydning af tilstedeværelseskravet

Stort set alle respondenter kunne ønske sig et uddannelsesstilbud der kunne forenes med arbejde. En peger på at f.eks. HD/diplom studier kan læses ved siden af arbejdet, hvad der er stærkt motiverende. I forlængelse heraf vurderer flertallet, at det ville have stærk positiv betydning, hvis tilstedeværelseskravet blev omstruktureret til eksempelvis forlængede weekendseminarer eller andre former for tilrettelæggelse baseret på flere kortvarige forløb. Som en respondent klart siger:

"Så havde de helt sikkert fået en tilmelding fra mig".

Det forekommer ikke, at familieforhold virker negativt ind i fravær fra hjemmet, hvis der er tale om kortere tilstedeværelsesforløb.

Der er også forslag til en omprioritering af fremmødekravet, som måske kunne passes bedre ind i et arbejdsliv:

"Jeg kunne godt forestille mig, at arbejdsgiveren kunne have en interesse i, at man havde 2 uger ude og 4 uger hjemme, så man kunne arbejde hjemme med e-læring, hjemmeprojekter, og så kunne man komme ned og bo og arbejde på skolen intenz – ikke kun 8 timer men 10, 12, 14 timer."

Samlet set forekommer det således at indsatsen rettet mod fleksibilisering af fremmødekravet kan øge rekrutteringen i målgruppen af elektrikere i arbejde.

4. Konklusion

På baggrund af de foretagne interview konkluderes det, at:

Respondenterne er overvejende veletablerede voksne mennesker, som ønsker videreuddannelse som en karrieremulighed, eller at "få papir på det, man kan" i forbindelse med aktuel eller kommende ledighed. Hertil kommer udsigten til mere fagligt udfordrende arbejdsopgaver samt mulighederne for at blive selvstændig.

Respondenterne har overvejende fundet frem til CELF via internettet – en enkelt mener som nævnt, at have set en stand på Langelandsfestival eller en messe. Nettet må således anses for at være den væsentligste markedsføringskanal p.t.

Selvom de færreste af respondenterne vurderer, at en ren net-baseret løsning er realistisk ser alle respondenter grundlæggende meget positivt på e-dimensionerne i uddannelsens tilrettelæggelse. Alle føler sig fortrolige med digitale medier og ser fleksibilitetsgevinster heri. For langt de flestes vedkommende er fremmødekravet den mest afskrækkende faktor. Dels fordi det er vanskeligt foreneligt med et familieliv, men især fordi det er vanskeligt at kombinere uddannelse med arbejde. Hovedproblemet er her ikke mangel på tid som sådan, men snarere, at det kan være vanskeligt at overbevise en arbejdsgiver om, at man skal være så meget væk. Meget få arbejdsgivere er parat til at undvære deres medarbejdere i så lange perioder ad gangen, hvilket medfører, at man må opgive jobbet og gennemføre uddannelsen på SU. En sådan beslutning er vanskelig at træffe, når man har vænnet sig til en fast indkomst og tillige har familie. Derimod angiver respondenterne ikke af egen drift udgiften til skolehjem som den største forhindring i denne sammenhæng. Adspurgt om skolehjemsudgifterne er forenelige med en SU økonomi er svaret imidlertid nej.

En omprioritering af uddannelsens e-læringsdel ift. fremmøde vil således – ud fra undersøgelsen - sandsynligvis have gunstige effekter på rekrutteringen, idet de studerende med en større hjemmearbejdsdel kunne opnå den fleksibilitet, som de har behov for i deres arbejds- og familieliv. Behovet for at have klassekammerater er ikke stort hos respondenterne, men en vis form for faglig sparring, diskussion, gruppeopgaver og kontakt med læreren fremhæves som ønskelig. Dette kunne organiseres i form af intensive, forlængede weekender, kortere internater og studiegrupper, som organiseres ift. de studerendes geografiske bopæl – f.eks. en vestsjællandsk eller københavnsk studiegruppe, som evt. kunne suppleres med kollegial sparring på arbejdspladsen. Endvidere anses mail eller telefonisk kontakt med læreren som en understøttende faktor.

Flere udtrykker, at det er vanskeligt at overtale arbejdspladsen til at understøtte videreuddannelse. Et styrket samspil med arbejdsgiverne med sigte på at synliggøre gevinster ved videreuddannelse af medarbejderne kan måske være brobyggende for, at flere beskæftigede elektrikere kan videreudanne sig. Et styrket samarbejde med arbejdsgiverne om fleksibel tilrettelæggelse af uddannelsen i lyset af deres betingelser og behov kan understøtte rekrutteringen.

5. Anbefalinger

På baggrund af ovenstående konklusion anbefales det at:

- Overveje en styrket indsats for at inspirere lærlinge til at overveje videre studier i umiddelbar forlængelse af svendepøven
- Overveje, hvordan internet kan udnyttes bedre i markedsføringen, samt overveje alternative informationskanaler for at oplyse om uddannelsen – f.eks. festivaler o.lign.
- Overveje, hvordan et styrket samarbejde med arbejdsgiverne om fleksibel tilrettelæggelse af efteruddannelse kan fremme rekrutteringen af nye studerende på installatøruddannelsen.
- Overveje at udvikle videre på fjernundervisningsdelen i forhold til fremmødedelen, uden dog helt at opgave fremmøde.

Set i lyset af de forskellige forslag respondenterne fremkommer med foreslås det at:

- Overveje muligheder for at omstrukturere uddannelsens tilstedevær til primært (forlængede) weekender med intensivt arbejde og/eller internatforløb organiseret i flere, kortere forløb.
- Overveje etablering af studiegrupper sammensat efter de studerendes geografiske bopæl til at kompensere afsavn i fysisk kontakt som en opprioritering af fjernundervisningselementet indebærer.
- Overveje, hvordan lærerkontakt kan understøttes i e-læringsperioder – chatrum, telefontider etc.

5.1 Spørgeguide

Tema	Spørgsmål	Supplerende			Noter
Hvorfor læse videre?	Hvorfor vil du gerne læse videre?				
	Hvorfra har du hørt om uddannelsen?	Nettet	kollegaer	venner?	
	Hvorfor valgte du at henvende dig til CELF?	Jobmuligheder	Faglighed	Social	
	Har du søgt ind?	Ja	Nej	Ikke endnu	
Uddannelses tilbuddet i indhold	Hvordan opleves tilbuddet fra CELF at matche eller ikke matche med dine behov?	Fordele	ulemper		
E-siden	Hvordan har du det med at uddannelsen er delvist baseret på e-læring?	Ift. Flexibilitet?	Fordele	ulemper	
	Har du tidligere prøvet undervisning med e-lærings elementer?	Hvordan var det i givet fald?	Godt	dårligt	
	Hvad tror du det har for betydning for dit læringsudbytte	Betydning ift. det sociale?			
	Er det vigtigt, at der er løbende og fysisk kontakt med medstuderende og undervisere	Er det uproblematisk at køre det hele over nettet?			
	Bruger du selv nettet meget i fritid eller arbejde	Eller mobil?	Andre medier?		

Tema	Spørgsmål	Supplerende			Noter
Rammer for studiet	Hvilken rolle spiller økonomi og boligforhold ift. At vælge uddannelsen til eller fra?	Biografiske forhold, familie	afstande	bo på skolehjem	
	Hvordan skal balancen mellem studier og arbejde være?	Hvor meget arbejder de ved siden af?	Intet	Deltid Fuldtid	